

Terug naar kleinschalige dicht-bij-huis-economieën

Citation for published version (APA):

Lichtenberg, J. J. N. (2012). Terug naar kleinschalige dicht-bij-huis-economieën. *BouwIQ*.

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/2012

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

Terug naar kleinschalige dicht-bij-huis-economieën

maandag 17 december 2012 Jos Lichtenberg 121x gelezen

Eerder schreef ik wel over de relativiteit van geld. Geld is namelijk 'slechts' een ruilmiddel, met een streep onder middel. Dit was op zich ooit een handige afspraak die werd gemaakt omdat het de vrije handel wel zou vergemakkelijken. En zo is het ook wel. Waar de ruilhandel daarvoor werkte met twee partijen die als het ware gelijk overstaken, waren nu driehoekjes mogelijk zonder eerst iemand te vinden die een geschikte ruil had. Tijd en plaats werden aldus bij de ruil uitgeschakeld, iets wat met internet ook mogelijk is. Niet vreemd dus dat de ruilhandel weer toeneemt.

Het probleem is dat we het middel te veel als doel zijn gaan zien. We moeten ons realiseren dat het doel van betalen is om iets te verwerven. Bij ruilhandel verwerf je beiden wat. Geiten en kolen bijvoorbeeld. Zoals het spreekwoord zegt, kun je ze beide sparen, maar daar is geen spaarbank voor nodig. In de dagelijkse wereld gaat het niet slechts om kolen en geiten, maar om veel meer inhoudelijke dingen en diensten als bouwen, voedsel, energie et cetera.

Toch geven we ons geld op grote schaal juist uit aan door het ruilmiddel ontstane, en daarvan afgeleide producten als rente, verzekeringen, contracten, incasso's, administratie, risicoanalyses, aandelen, pensioenafdrachten, heffingen, btw en andere belastingen. Bij elkaar misschien wel 75 procent van onze uitgaven.

Veel geld hebben op zich is dus geen duurzaam bezit. Je beschikt dan over het middel (wellicht wordt dat bedoeld met bemiddeld zijn?) maar niet over het genot van de feitelijke waarde. Ooit wel; toen bevatte de munt metalen als goud en zilver met een realistische waarde. Later kwam er papieren geld waar aanvankelijk nog goud tegenover stond. We moesten ons al in bochten wringen om bijvoorbeeld valsmunterij af te remmen. Inmiddels drukken we het gewoon legaal bij. Dat kan nog enigszins goed gaan zolang hetgeen je ervoor wilt, kopen voldoende voorradig is.

Deze website maakt gebruik van [cookies](#).

Akkoord

Maar met een aankomende materiaalschaarste is ook dat zeer de vraag. De materiaalschaarste bepaalt straks of er iets wel of niet gekocht kan worden. Je kunt geld hebben wat je wilt, maar als hetgeen je wilt kopen er niet is, heeft het geen waarde. Zeker als je heel veel niet kunt kopen. Het geld devalueert dan, anders gezegd: alles wordt extreem duur, en degene die veel geld heeft zal dan moeten afwaarderen. Je staat veel sterker als je niet te veel op de bank hebt staan maar wel concreet wat te ruilen hebt. Iedereen zou zich daarom eens moeten afvragen wat hij of zij nu nog toevoegt aan de maatschappij.

Voor een fors deel van de bevolking zal de conclusie onthutsend zijn. Voor iedereen waaraan wij die 75 procent uitgeven eigenlijk. Boekhouders, beleggers, beurshandelaren, advocaten, verzekeringsmedewerkers et cetera zullen zich massaal achter de oren krabben. De banken al helemaal. Zij leven van de ruilhandel en dankzij die handel verkopen ze allerlei daarvan afgeleide producten. Zelfs het geld bestaat deels al niet meer en transacties worden via internetbankieren uitgevoerd, waarbij geen gedrukt of geslagen geld meer te pas komt. Geld is tot een afspraak geworden. Een boterzachte ook nog eens. De bank beheert (en koestert daarom) als het ware die virtuele wereld en dus ook het ruilen en vormt daarmee de overhead van de maatschappij.

Ik weet natuurlijk ook niet hoe je terug zou moeten naar de oorsprong. Nog maar net ben ik, in termen van Maslow, bewust onbekwaam, maar vroeg of laat worden we ertoe gedwongen, is mijn overtuiging. Het is moeilijk voor te stellen nu we het ondanks de crisis relatief goed hebben, maar als je logisch doorredeneert kan het niet anders dan dat het een keer massaal spaak loopt. Hoe precies weet ik niet, maar zeker is dat je de transitie maar beter met beleid, zelf geleid en geleidelijk kunt regisseren. Terug naar kleinschalige dicht-bij-huis-economieën, denk ik dan. Je voelt in al je vezels dat dat ook veel duurzamer is. Het maakt ons bovendien bewuster van wat schaarste gaat betekenen en wordt daarmee een vliegwieltje voor de verandering.

De macht komt te liggen bij grondstoffen en kennis. De Chinezen hebben dat goed door, wij in Nederland niet. Wij denken nog niet zo in langetermijnstrategieën. Of zou dat ooit de briljante gedachte achter het sluiten van de mijnen zijn geweest? Grondstofposities zullen cruciaal worden en een grondstoffenbeleid is dus essentieel. Kennis kun je nog genereren, maar dat moet je dan wel doen. De slordigheid waarmee de door ons gekozen volksvertegenwoordiging met kennis omgaat is tekenend voor het gebrek aan een consistente langetermijnvisie. Het is niet toevallig dat in een tijd van verandering de 'ietwat minder democratisch geleide' economieën snelle en vastberaden keuzes maken. Waar we tien tot twintig jaar geleden nog leidend waren, laten we het nu steeds meer afweten. We schakelen te traag; het polderen breekt ons op.

Deze website maakt gebruik van [cookies](#).

Akkoord

Voor vastgoed dat voor 50 jaar of langer wordt neergezet, ligt er ook een voor de BV Nederland uitermate strategische kans. De gebouwen van nu zouden – mits gebouwd op 'weer uit elkaar halen' – de waardevolle materiaalvoorraden voor over 50 jaar kunnen zijn. Een andere meer dwingende drive voor recycling. Het materiaalverslindende karakter van de bouwsector impliceert dat deze in potentie ooit ook een weelderige materiaalleverancier kan zijn. Het gebouw als maatschappelijke hardware bank. Het kan nog, maar dan moeten we nu met spoed, collectief en gecoördineerd onze innovatiehanden uit de mouwen steken. Wanneer kunt u? Direct na de feestdagen maar?

Alvast een inspirerend 2013!

Jos Lichtenberg
Hoogleraar Productontwikkeling, faculteit Bouwkunde, TU Eindhoven
Inno-Expert bij Inno-Experts BV te Eindhoven

Bekijk meer over: Marktontwikkeling, Vastgoed

Renda, kennisnetwerk bestaande bouw is een uitgave van Aeneas.
© 2014 www.renda.nl - alle rechten voorbehouden.

Deze website maakt gebruik van [cookies](#).

Akkoord